

1850
1914

Вікентій ХВОЙКА

Археолог

Першовідкривач трьох археологічних культур — трипільської, черняхівської, зарубинецької. Досліджував старожитності Київської Русі, став одним із засновників і першим хранителем археологічного відділу Музею старожитностей та мистецтва у Києві

Викентий ХВОЙКА

Археолог

Первооткрыватель трех археологических культур — трипольской, черняховской, зарубинецькой. Исследовал древности Киевской Руси, стал одним из основателей и первым хранителем археологического отдела Музея древностей и искусств в Киеве

Vikentiy KHVOIKA

Archaeologist

A discoverer of three archaeological cultures of Trypillia, Cherniakhiv, Zarubyntsi, investigated antiquities of Kyivan Rus and became one of the founders and the first custodian of the Museum of Antiquities and Arts in Kyiv

Вікентій В'ячеславович Хвойка (Хвойко) народився 1850 р. у с. Семин на Ельбі (тепер Чехія) в старовинній шляхетській родині. 1876 р. переїхав до Києва. Викладав у київських гімназіях. Тоді ж почав займатися вирощуванням проса та хмелю. Досягнувши у цій справі неабияких успіхів, отримував похвальні листи та медалі на виставках у Ромнах, Харкові, Парижі (1889).

З 1893 р. В. Хвойка займається археологією. Перші свої розкопки провів на Кирилівських висотах у Києві, виявив палеолітичну стоянку з кістками мамонта, поселення неоліту (перші розкопки трипільської культури) і бронзового віку. Розкопки 1896–99 рр. біля відстачка Трипілля на Київщині ознаменували відкриття однойменної культури, про яке В. Хвойка доповів на XI археологічному з'їзді. Вчений вважав трипільську культуру автохтонною, «давньоарійською», праслов'янською, датував її IV–III тис. до н.е. Під час розкопок 1899–1900 рр. біля сіл Ромашки та Черняхів на Київщині ним відкрито могильники III–IV ст., які належали до археологічної культури римського часу, названої черняхівською. Тоді ж розкопано могильник біля с. Зарубинці, що дав назву ще одній культурі — зарубинецькій, яка вважається ранньослов'янською. Досліджував на Київщині кургани доби бронзи та ранньозалізного віку. Розкопки В. Хвойки в центрі древнього Києва 1907–08 рр. виявили давні фундаменти та язичницьке капище, братську могилу киян, які загинули 1240 р. Останні роки життя вчений присвятив археологічним дослідженням давньоруського міста в Білогородці під Києвом. Вікентій Хвойка відіграв велику роль у заснуванні в 1899 р. Музею старожитностей та мистецтв у Києві, був першим хранителем його археологічного відділу, де й досі зберігаються знахідки з розкопок, проведених ученим.

Вікентій Хвойка був дійсним членом 11 наукових товариств, серед яких: Імператорське Московське археологічне товариство, Імператорське Одеське товариство історії та старожитностей, Київське товариство охорони пам'яток старовини та мистецтва; членом-співробітником Російського археологічного інституту в Константинополі. Загалом творчий доробок Вікентія Хвойки становлять 20 друкованих праць, найголовнішими з яких є «Каменний век Середнього Придніпров'я», «Поля погребеній в Середнем Придніпров'ї», «Раскопки 1901 г. в области трипольской культуры», «Городища Середнього Придніпров'я», «Начало земледелия и бронзовый век в Среднем Придніпров'ї», «Обряд погребения с сожжением и его древность», «Древние обитатели Среднего Придніпров'я и их культура в доисторические времена (по раскопкам)».

Викентий Вячеславович Хвойка (Хвойко) родился в 1850 г. в с. Семин на Эльбе (ныне Чехия) в старинной семье. В 1876 г. переехал в Киев. Преподавал в киевских гимназиях. Тогда же начал заниматься выращиванием проса и хмеля. Добившись в этом деле значительных успехов, получал похвальные листы и медали на выставках в Ромнах, Харькове, Париже (1889).

С 1893 г. В. Хвойка занимается археологией. Первые свои раскопки проводил на Кирилловских высотах в Киеве, обнаружил палеолитическую стоянку с костями мамонта, поселения неолита (первые раскопки трипольской культуры) и бронзового века. Раскопки 1896–99 гг. около городка Триполье на Киевщине ознаменовали открытие одноименной культуры, о котором В. Хвойка сообщил на XI археологическом съезде. Ученый считал трипольскую культуру автохтонной, «древнеарийской», праславянской, датировал IV–III тыс. до н.э. Во время раскопок 1899–1900 гг. возле сел Ромашки и Черняхов на Киевщине им открыты могильники III–IV вв., которые относятся к археологической культуре римского времени, названной черняховской. Тогда же раскопан могильник около с. Зарубинцы, давший название еще одной культуре — зарубинецкой, которая считается раннеславянской. Исследовал на Киевщине курганы эпохи бронзы и раннего железного века. Раскопки В. Хвойки в центре древнего Киева в 1907–08 гг. обнаружили древние фундаменты и языческое капище, братскую могилу киевлян, погибших в 1240 г. Последние годы жизни ученый посвятил археологическим исследованиям древнерусского города в Белогородке под Киевом. В. Хвойка сыграл значительную роль в создании в 1899 г. Музея древностей и искусств в Киеве, был первым хранителем его археологического отдела, в котором собраны находки из проведенных ученым раскопок, уцелевшие и до наших дней.

В. Хвойка был действительным членом 11 научных обществ, среди которых: Императорское Московское археологическое общество, Императорское Одесское общество истории и древностей, Киевское общество охраны памятников старины и искусства; членом-сотрудником Российского археологического института в Константинополе. В творческом наследии В. Хвойки 20 изданных трудов, самые главные из них: «Каленный век Среднего Приднепровья», «Поля погребений в Среднем Приднепровье», «Раскопки 1901 г. в области трипольской культуры», «Городища Среднего Приднепровья», «Начало земледелия и бронзовый век в Среднем Приднепровье», «Обряд погребения с сожжением и его древность», «Древние обитатели Среднего Приднепровья и их культура в доисторические времена (по раскопкам)».

Vikentiy Khvoika (Khvoiko) was born in 1850 in the village of Semyn on the Elbe (now Czechia) into an ancient nobleman's family. In 1876, he moved to Kyiv. It was then that he began to grow millet and hops. Having achieved great success in this occupation, he received awards and decorations at exhibitions in Romny, Kharkiv and Paris (1889).

Since 1893, V. Khvoika had been engaged in archaeology. He conducted his first excavations in Kyrylivski Heights in Kyiv, discovered a Palaeolithic encampment with mammoth bones, a Neolithic settlement (first excavations of Trypillian culture) and that of Bronze Age. The 1896–99 excavations near the town of Trypillia in Kyiv region marked the discovery of the culture of the same name, reported about by V. Khvoika at the 11th Congress of Archaeologists. The scientist regarded Trypillian culture to be autochthonous, ancient Aryan, ancient Slavonic, dating back to the 4th–3rd millennia B. C. During the 1899–1900 excavations near the villages of Romashky and Cherniakhiv of Kyiv region, he discovered burial grounds of the 3rd–4th centuries, which belonged to an archaeological culture of Roman times that was called Cherniakhiv culture. At the same time a burial ground was excavated near the village of Zarubyntsi, which gave the name to one more culture Zarubynetska, which is considered to be an early Slav culture. V. Khvoika also investigated burial mounds of the Bronze Age and early Iron Age in Kyiv region. V. Khvoika's excavations in the centre of Kyiv in 1907–08 discovered ancient foundations, a pagan sanctuary, and a mass grave of Kyivites who died in 1240. The last years of the scientist's life were devoted to archaeological investigations of an ancient Rus city in Bilohorodka in the vicinity of Kyiv. Vikentiy Khvoika played a great role in the foundation of the Museum of Antiquities and Arts in Kyiv in 1899, acting as the first custodian of its archaeological department. This museum still preserves the items discovered during the scientist's excavations.

Vikentiy Khvoika was a full member of 11 scientific societies, among those were: Moscow Imperial Archaeological Society, Odessa Imperial Society of History and Antiquities, Kyiv Society for Protection of Monuments of Antiquity and Arts; he was a member and employee of the Russian Archaeological Institute in Constantinople. On the whole twenty published works constitute Vikentiy Khvoika's creative heritage. He is the author of treatises: *The Stone Age of Middle Prydniprovya*; *Burial Fields in Middle Prydniprovya*; *The 1901 Excavations of Trypillian Culture*; *Townships of Middle Prydniprovya*; *The Beginning of Arable Farming and Bronze Age in Middle Prydniprovya*; *The Funeral Rite with Incineration and Its Ancientness*; *Ancient Residents of Middle Prydniprovya and Their Culture in Prehistoric Times (Based on Excavations)*.